

Is-slottet af Tarjei Vesaas

(Et handlingsreferat til brug som baggrund for ”Skumringstid” november 2013)

Kapitel 1 Siss

Eftermiddag sent på efteråret med hårdfrost i Telemarken, Norge. Ingen sne endnu. Den 11-årige pige Siss går gennem den død stille, mørke skov.

Hun er på vej til at besøge den halvt ukendte pige Unn for første gang – spændende, fordi der var noget hun ikke vidste, hvad var.

Isen på søen brager – som tegn på, at den bliver tykkere.

Hun følger den store vej, som hun delvist følger hver dag fra hjemmet til skolen. Hun er lidt mørkerød for hvem eller hvad, der kunne være i skoven, men går med faste skridt.

Hun vil besøge Unn i aften og der er god tid til at være der og alligevel være hjemme til sengetid.

Siss er spændt på, hvad Unn vil fortælle. Siss har ventet hele efteråret på et eller andet, lige siden den nye pige Unn ankom til skolen første gang. Og så var besøget hos Unn pludseligt blevet aftalt i dag.

Kapitel 2 Unn

Siss tænker over, hvad hun ved om Unn. Unn kom hertil fra en meget fjern bygd. Hun var blevet forældreløs, da moderen døde i foråret. Hun skulle bo hos sin moster – en stille eksistens, ensom men venlig, som bor i Siss's bygd og hjælper andre med f.eks. håndarbejde.

I starten var Unn den samme slags – hun kom ikke straks ind i pigeflokken i bygden, men sås kun som en fremmede på vejen. Uden forældre var hun også noget specielt. Siss så hende nogle gange og de kiggede forundret på hinanden og strøg forbi. I børneflokkene er Siss ellers den styrende og hun glædede sig til at være den styrende, når den skye Unn kom og skulle optages.

Første skoledag forsøger Siss at få Unn med i gruppen, men Unn afslår. Men de kan mærke, at de kan lide hinanden.

Unn er dygtig i klassen og vinder de andres respekt. Siss er næsten bange for at miste førerskabet i flokken til Unn. Siss opdager, at Unn kigger på hende i timerne – med en slags forventning i øjnene. En veninde spørger Siss, hvorfor hun altid er optaget af at kigge på Unn.

I dag blev der sendt sedler frem og tilbage. Unn vil gerne tale med Siss, men det skal være hos Unn. Siss skal først hjem til forældrene og give besked. Derfor går hun nu alene gennem skoven på vej til Unn.

Kapitel 3 En eneste aften

De to piger mødes i fordøren. Siss har kun været i huset engang, da hun var lille sammen med sin mor. Mosteren tager imod. Hun er glad for at have Unn boende. Det vil også betyde mere live fremover, når nu Siss også kommer på besøg. Byder på varmt at drikke. Unn er utålmodig, vil have Siss for sig selv. Moster må ikke komme med på værelset – et lille kammer med udklip på væggen + et billede af en kvinde, der betyder meget for Unn (= moderen).

Pigerne er noget generte over at være alene sammen for 1. gang. Unn låser døren – moster skal ikke komme ind. De skal være alene. Vanskeligt at starte samtalen – de er begge kun 11 år. Der må ikke spørges om, hvorfor Unn ikke vil være med i flokken. Hun skal være her altid nu – har ikke andre steder. Moderen døde i foråret efter 1 uges sygdom. Hun var ikke gift. De ved ikke meget om faderen, kun at han havde en bil. Unn spørger ikke til Siss's forældre. Siss fortæller kun, at hun er enebarn – passer Unn godt (= så kan de altid være veninder her).

De to piger studerer sig selv i et spejl. Det er lige som om de er ens eller smelter sammen til ét ansigt. En mærkelig oplevelse. Pludseligt foreslår Unn, at de smider tøjet – det ville være sjovt. De ser på hinanden uden tøj. Siss forventer, de skal springe nøgent rundt i sengen, m.v., men pludseligt siger Unn, at det alligevel er for koldt og de skal tage tøj på igen. Forlegen pause – hvad skal de så lave? Siss skal måske hjem nu, men Unn vil ikke have hende til at gå nu – og Siss vil også helst blive. De finder på at kigge i et gammelt fotoalbum med billeder fra Unns barndom. Moderen er med og også et enkelt billede af faderen ved bilen.

Bagefter er det som om de begge venter, at Unn skal fortælle noget. Unn bliver rød i hovedet og Siss er også spændt. Det er noget, Unn aldrig har fortalt nogen før – ikke engang moderen. Men hun kan ikke bringe sig selv til at sige det. Der er pludselig lettelse over, at der ikke vil blive afsløret noget. Siss føler sig snydt for 2. gang i aften, men er lettet over, at der ikke er afsløret noget skræmmende. Pinlig stilhed og så siger Unn: ”Jeg ved ikke, om jeg kommer i himlen”. Siss bliver varm og kold på engang. Det går ikke, at hun bliver her. Unn kunne finde på at sige flere ting. Nu skal Siss hjem. De er sluppet uden ting, som er for vanskelige. Siss vil gerne høre mere en anden gang, men ikke i aften – ellers kunne de måske slå noget imellem dem i stykker. For lidt siden har de sendt stråler i hinandens øjne.

Vanskeligt, forlegent farvel. De går ind til Moster – hun tror, de har udvekslet hemmeligheder bag den låste dør, men aner ingenting. Unn står mærkeligt i døren og ser Siss forsvinde – det er næsten umuligt at skilles, men de kan ikke sige mere til hinanden. Siss ser tilbage til Unn i døråbningen – smuk, mærkelig og sky.

Kapitel 4 Vejsiderne

Siss løber mørkerædt hjem gennem den mørke skov. Den tyknende is brager og hun bliver bange. Hun har ikke længere noget positivt at tænke på som på udvejen. Hun tænker på den flotte, kønne, ensomme Unn. Hvad er der med Unn?

Endelig ser hun lys hjemmefra. Forældrene sidder i stuen. De er ganske rolige, det er kun hende, der har været bange. De er vist ikke vante til at snakke ret meget sammen og moderen kan godt mærke, at hun ikke skal spørge om mere nu. Siss sendes ud at vaske sig, før hun skal sove. Går ind til dem igen. Siss kan kun fortælle, at det var hyggeligt hos Unn, men synes de spørger for meget. Hun vil ikke have aftensmad, selvom hun faktisk ikke har spist. Hun sendes i seng – så bliver det godt i morgen. Hun har meget at tænke på, men varmen i sengen efter turen får hende hurtigt til at falde i søvn.

Kapitel 5 Is-slottet

Mosteren kalder på Unn, som har ligget længe vågn i aftes uden at falde i søvn – tanker om alt, der kunne blive sammen med Siss. Det er koldt og der er rim på træerne. Hun gør klar til skolen - og Siss – ”og ikke tænke på det andet i dag”. Men efter den pinlige farvel i aftes, så er det for tidligt at møde Siss igen i skolen i dag. Hun kan ikke se hende i øjnene, selvom hun brænder for at se hende.

Hun beslutter sig til at holde sig væk fra skolen i dag, men hun tænker på Siss - Siss og sig selv – i spejlet. Hun hører isen brage på søen og bestemmer sig til at gå is-turen, som man har snakket så meget om i klassen de sidste dage. Den skal helst gennemføres, inden sneen kommer. Der er en fos, som har bygget en usædvanlig bygning af is op omkring sig. Det hedder sig, at det ligner et slot og lignende aldrig er set før. Det vil hun få dagen til at gå med. Så kan hun se det 2. gang med Siss senere.

Hun løber hurtigt af sted på stål-isen for at undgå at møde andre. Hvad vil skolen tro? – måske at hun er syg. Måske vil Siss forstå det. Hun glæder sig til i ovemorgen, hvor hun vil have en at fortælle alt til, snart.

Hun løber på isen og forestiller sig, at den bliver tykkere og tykkere. Den er sikker på søen nu og man kan se glasklart igennem den, hvis man lægger sig nede på den. Lidt ud fra land er den bundfrossen og man kan se ting frossen fast i isen – blade, træpæle, m.v..

Rædselsafgrunden, hvor bunden falder ned i pure sort dyb. Unn har selv oplevet sådan en afgrund engang som ungt barn, men blev reddet i sidste øjeblik.

Der er langt til elvens udmunding, men hun når frem. Fossen ligger længere fremme. Vandet fra den store sø forsvinder her under isen. Hun dagdrømmer og så hører hun fossen – hun skal derhen. Hun løber videre og vandet bliver til iskrusninger. Hun kommer tættere og tættere på fossen, drevet af en idé om, at hun ikke må vende tilbage til Siss før.

Unn har aldrig været her før, men det ligner et is-slot dannet af det rendende og sprøjtende vand i kulden. Hun ser ned i det. Hun bliver helt glad ved synet. Hun vil se is-slottet nedefra og klatrer ned. Det er det helt rigtige, føler hun, næsten i et rus. Slottet er fyldt med tværbygninger og overbygninger. Fossen styrter ned i midten og holder sit rum frit.

Det ligner et troldmandsslot, hun må ind i. Hun glemmer alt andet. Hun får ekko på sit råb ”Høj!”. Det forskrækker hende. Hun søger efter en åbning til at komme videre ind og finder en sprække. Hun går videre ind og tænker kun på slottet, ikke engang på Siss. Hun kan høre fossen under sine fødder. Det er koldt – for koldt – men spændingen fører hende videre. Nu ligner det en isskov. Hun får intet svar på sit ”høj”-råb nu – hun bliver igen forskrækket. Nu vil hun ud og leder efter en ny sprække, kommer ind i et rum åbent mod himlen og med almindeligt dagslys. Pludseligt hører hun et ”Høj!” et helt andet sted. Hun kan høre fossens vand og følger en sprække ind i et ”græderum”, hvor vandet drypper ned – det tiltager og vandet på hendes frakke bliver til is. Hun vil væk.

Hun vil flygte ind i et lysende rum, men sprækken er for smal og hun tager frakken af – og skoletaksen- og efterlader dem, indtil hun kommer tilbage. Rummet er lyst og grønt i både væggene og taget. Græden i græderummet må have været hendes egen græden, men den startede, da hun kom ind i rummet.

Her kan der råbes og hun råber ”Siss!” og får svar fra 3 sider. Hun tænker på Siss, sin mor og ”det andet” et kort øjeblik. Råbet havde skabt en åbning, men nu lukkes den igen. Hvor er jeg? Tænker hun halvdrømmende.

Frosten er lammende, hun vil finde tilbage til sin frakke, men hvordan? Hun kommer ind i et rum med istapper på gulvet og loftet. Fossen larmer tæt på nu. Der ligger frysende vand på gulvet. Hun må væk, men dette er det sidste rum, fra dette rum kommer man ikke længere. Nu skal hun ud, ikke ind. Hun finder en tør plet at sætte sig på. Hun skal lige hvile lidt, inden hun finder udgangen til frakken, Moster og Siss.

Pludseligt ser hun noget i isen – et is-øje, som stirrer på hende. Hun sidder stille og ser lyset i isen blive stærkere og stærkere. Det er vintersolen, som endeligt slipper ned til is-slottet. Taget og væggene smelter og rummet fyldes langsomt med vand. Unn ser og tænker på lyset. Det er ikke koldt nu. Hun er ved at falde i søvn. Lysmønstret i rummet vendes på hovedet. Ikke noget mærkeligt. Hun vil sove langsomt, slap og parat til det.

2. del Snedækkede broer

Kapitel 1 Unn som sank i jorden.

Siss vågner og glæder sig til at møde Unn i skolen efter i aftes. Hun vil være veninde med Unn for altid. Forældrene har ikke spurgt om mødet i aftes, og Siss vil aldrig røbe noget om det.

Hun begiver sig på vejen til skolen. Nu er der lyst og ingen fare. Hun spekulerer over, hvad Unn har at fortælle, men hun vil ikke presse hende. Det er nok bare at være sammen med hende.

Unn er ikke ankommet til skolen. Pigeflokken holder spændt øje med Siss. Siss planlægger at tage i mod Unn, når hun kommer. Hun vil gå fra flokken og som i triumf gå hen til Unn og lyse af kammeratskab.

Læreren kommer og der konstateres blot, at Unn er fraværende. Det er eneste gang, Unn har forsvundet. Der må være en helt speciel grund.

Siss prøver at opføre sig helt normalt hele dagen og de andre piger lægger åbenbart ikke mærke til noget. Over middag bliver der mere skyet, et omslag i vejret er på vej med sne for første gang i år. Så brister kulden, men der kommer sne på isen, siger læreren. Slut med skøjtlivet på søen. Efter sidste pause spørges, om nogen kender grunden til Unns fravær. Det ligner hende ikke, hun må være syg. Læreren spørger, om der ikke er en veninde, der ved noget? ”Er hun så ensom?” ”Nej, hun er ikke!” råber Siss. Hun ved ikke noget om fravær, men hun er veninde med Unn. Så er det afsløret for alle!

Alle tror Siss ved noget mere og er næsten fornærmede på hende. Siss skal opsøge Unn og Mosteren og høre, hvad der er galt.

Sneen kommer på vejen til Unns hus. Moster har stået på udkig og kommer ud alene. Hun tror der er sket noget med Unn, siden Siss er alene. Siss tror, Unn er hjemme. De styrter begge to rundt i hus og skur og leder. Moster løber hen til en telefon hos en nabo for at ringe rundt. Siss løber hjem – hun har brug for ord fra sine forældre og for at slå alarm.

Kapitel 2 Vågenat

Unn er sunket i jorden og det bliver mørkt.

Folk fra området samles med lygter. De søger og roder tilfældigt, så danner de kæder men uden resultat. Siss vil med ud og lede. Far er imod, men spørger, hvad der skete i aftes? ”Det siger jeg ikke,” svarer Siss, så tror Far, hun ved hvad der er sket. Hun får lov til at komme med, sammen med flere fra klassen i starten. De aner ikke, hvor de skal lede – åbent vand ved storeleven? ved vejen? – eller måske fossen? Den forfrosne fos, som man havde talt om at besøge.

Unn har ingen veninder, siger mændene – en var der i aftes for 1. gang – lidt pigefniseri, som hun ikke vil forklare, men det er sikkert kun tilfældigt. Siss falder sammen fortvivlet og træt under jagten, og en fremmede finder hende i den tro, hun er Unn. Hun får besked på at gå hjem for ikke at forvirre tingene. Hun forklarer, at hun skal med, hun kender Unn og var sammen med hende i aftes.

Efterhånden tror alle, at hun ved noget og hun kommer nærmest i krydsforhør – kun fordi de vil finde Unn. Hun sendes hjem. Endnu engang bliver hun standset og spurgt, om Unn kunne have fundet på at tage hen til fossen. De beslutter sig for at undersøge området ved fossen. Siss vil med.

Faderen giver hende lov til sidst. Han skal bare ringe hjem til moderen først. En stor flok med lygter drager ned til fossen. Siss er fyldt med nyt mod.

De når udløbet og det åbne sorte vand. Snevejret tager til. De går ned langs vandet, hurtigt men stadig søgende. Pludseligt står de ved is-slottet, som er blevet rigtigt stort i løbet af efteråret. De er imponerede af synet, fortryllede. De klatrer og lyser på det, men finder ingenting. Slottet er lukket om sig selv. Hvad vil mændene nu? De leder fortsat efter åbninger, men forgæves. De spørger igen Siss, om Unn har sagt, at hun vil herude. Mændene vil undersøge is-slottet endnu engang – de drages også af det. Det ligner et rigtigt lys-slot med mændene kravlende rundt med lygter.

Kapitel 3 Før mændene drager bort

Mændene er helt fortryllede og ligesom uvillige til at forlade slottet. De er næsten overbevist om, at Unn findes her. Lederen beordrer endnu en søgen på stedet, men så må de videre. Der er lige som en fælles sørge-sang at høre blandt mændene.

Kapitel 4 Feber

Siss sover i feber og tror, det er Unn som kommer til hende, men det er sin mor. Siss kom sygt hjem i aftes og Unn er ikke fundet endnu. Skolen har været lukket og alle ude og lede. Siss har talt i vildelse. Unn er ikke død, siger hun bestemt. Falder i søvn og vågner lidt senere og har det lidt bedre. Far har været der. Ville spørge hende om aftenen sammen med Unn. Mor har svært ved at tro på Siss, når hun siger ”Hun sagde det altså ikke!”

Kapitel 5 I den dybeste sne

Det sner og nogle leder fortsat efter Unn – den ukendte pige, som nu har været omtalt i avisen og det hele. Man kan ikke finde nogen i sneen, med de vogter og gransker på anden måde.

Søen er blevet en stille snemark. Selv is-slottet mister sin skarpe profil under snedækket. Ingen kommer derude. Men mange folk var derude den nat og det har gjort indtryk. De forestiller sig Unn klatre rundt, falde i dybden og blive ført bort. De trækker vod i elven igen – forgæves. Der aflægges løbende rapport til mosteren- - Unns faste holdepunkt her i livet. Det vil blive en vældig snevinter. Moster takker de søgende løbende. Moster har et billede af Unn fra sidste sommer. ”Fra sidste sommer ” bliver et begreb. Hvorfor så Unn så søgende ud dengang? Hun havde lige mistet sin mor i foråret.

Kapitel 6 Løftet

Siss laver et løfte til den savnede Unn. Hun vil kun tænke på hende hele dagen og om natten, når hun vågner. Så længe Unn er borte, så vil hun holde, hvad hun lover.

Kapitel 7 Unn kan ikke slettes ud

Siss må blive i sengen en uges tid, hvor sneen tager til, som om alt om Unn skal udslettes. Som modsætning til dette har Siss sit løfte til Unn, så længe hun bliver borte.

Der er ikke flere spørgsmål til Siss nu, men hun skal til Unns moster, så snart hun kan. Mosteren kommer jo ikke til hende.

Unn drømmer om Unn om natten.

Siss insisterer på at besøge Moster alene – det sårer forældrene. Nogen har hjulpet Moster med at skovle sne. Moster spørger forstående, om Siss er rask. Hun har ventet på hende. Moster spørger, om Siss har spørgsmål om Unn. Det forstår Siss ikke. Moster synes ikke at forvente, at Unn findes igen. Moster viser Siss Unns værelse. Alt er som den aften – og sådan skal det forblive, indtil Unn kommer tilbage.

- ”Hvorfor er Unn sådan? Hun var ikke kun glad den aften.”

- ”Hun kan ikke kun være glad, når hendes mor er død så tidligt”

- ”Der var også noget andet, men hun fortalte mig ikke noget”

Ingen af de to ved, hvad Unn tænkte på. Moster vil flytte, hvis ikke Unn kommer tilbage. Siss vil skynde sig hjem igen og kommer ikke mere. Moster tror stadigvæk, Siss ved noget - Godt det var overstået.

Kapitel 8 Skolen

Siss kommer i skole igen for 1. gang i over en uge. Hun omringes af andre piger og også drengene. Hun er deres naturlige leder, men det er her Siss skal holde sit løfte om altid at tænke på Unn. En spørger hende ”Hvad var det?” og Siss krakelerer – ”Ti dog stille!” Jeg kan ikke holde det ud!” og smider sig i en snebunke og tuder. En dreng hjælper hende op og videre. Læreren kommer, nikker til Siss og med rutinen i klassen falder Siss mere til ro. Unns pult er fortsat ubesat.

I pauserne holder Siss for sig selv jf. hendes løfte – lige som Unn stod udenfor.

Dagene går og man giver Siss plads og luft – selv til jul – da de ved, hvor hårdt spændt strengen sidder hos Siss.

Sneen vokser, ingen Unn. Moster går ikke ud men får lidt besøg, ikke af Siss. Moster har solgt huset og vil flytte. Det er som om folk har glemt Unn. Mor siger, de fleste ikke kendte Unn. Folk har så meget andet at tænke på.. Kun Siss kan få lov til bare at tænke på Unn. – Det er som om Siss har fået denne mulighed som en stor gave.

Kapitel 9 Gaven

Siss føler, hun har fået en stor gave – kun hun kan tænke på Unn og det vil hun altid gøre, indtil Unn kommer hjem igen – helst når den lune vind har blæst.

Kapitel 10 Fuglen

En vild fugl flyver hen over vinterlandsskabet, får øje på is-slottet, som er blæst fri for sne. Fuglen virker fortryllet af is-slottet og bliver ved med at flyve støt ned mod isen.

Kapitel 11 En tom plads

Eftersøgningen er indstillet. I skolen står Siss fortsat alene ved væggen og holder sit løfte. Ny leder i pigegruppen. Ny pigeelev ankommer en dag. Hun spørger, om den tomme pult er ledig? Siss siger nej. ”Den er aldrig ledig!”. De andre piger solidariserer sig med Siss. Den nye afventer læreren. Han vil anvise Unns plads, men indser situationen og henter en anden pult. ”Står pladsen der ikke, så kommer hun aldrig tilbage!” siger Siss. Nu er den nye accepteret, men Siss vil fortsat ikke med i flokken.

Kapitel 12 Drøm om tilsneede broer

Digt som beskriver to ærmer i sneen som rækker ud mod hinanden. De er dækkede af sne, men inden i er der varme.

Kapitel 13 Sorte dyr på sneen

Der kommer en mildning i vejret, selvom der fortsat falder sne. Om morgenen er sneen overstrøet med små bitte små sorte dyr. De har tidligere været en sky og nu bliver de et tyndt lag i sneen efter næste snefald.

Kapitel 14 Synet i marts

Marts måned med klart lyst vejr. Snelaget giver godt skiføre. Tid til den meget omtalte tur. Turen aftales til en søndag formiddag. Siss skal med. Hun bliver overtalt af tre udsendte piger fra flokken. Men hun skal turen til is-slottet. Hun får dårlig samvittighed overfor sit løfte, men mor og far er glade. Hele klassen tager af sted til elven og op til is-slottet. De har alle set det i løbet af vinteren, så de bliver ikke helt så tryllebundne af synet Det ligger blankt og snefrit.

Siss er meget bevæget ved gensynet. Hun blev jo koblet sammen med is-slottet af mændenes spørgsmål i vinters. Siss skal ikke længere, hun vil blive her lidt alene. De andre bliver skuffede, men løftet er vigtigt for hende. De andre har ellers troet, hun var vendt tilbage til dem.

Hun løber over til is-slottet, vil kravle rundt på toppen. Alle isprofilerne er renblæste nu. Hun glider rundt og ned. Måske var det sådan det skete?

Solen spiller på isen. Siss ser et syn, der ligner Unn fanget i den grønne is. Hun flygter væk og fatter sig. Nu er synet væk. Det må betyde, at Unn er død.

Denne sandhed slår hende hårdt og pludseligt. Med stort besvær klatrer hun op og ud. Hun forestiller sig bjerget gå i stykker i forårets tøjvej og forsvinde i elven og hun ser det ske. Hun tænker – kun kort – på at stå ude på is-slottet, når det smuldrer - men NEJ!

Hun finder sine ski og overvejer sin oplevelse. Det var ikke en drøm – her tør hun ikke komme en anden gang.

Hun vender hjem til forældrene. De er skuffede, fordi hun åbenbart opgav at være sammen med de andre. Hun indser, hun ikke kan fortælle om synet. Hun bliver sendt i et varmt bad og bliver bange for synet af Unn og stjerner i dampen. Mor tilkaldes og trøster hende, men Siss vil aldrig sige sandheden.

Kapitel 15 En prøve

Siss lukker omkring sig igen i skolen og hjemme – bange for at tale over sig. Forældrene er afventende. Siss tror, hun så Unn, fordi alle har glemt hende. Eksperiment i klassen: Siss stiller sig op og siger bare ”Unn!”. Der er en lang tavshed, så siger drengen, der hjalp hende før: ”Vi har ikke glemt hende”. En pige er enig. Siss dukker sig rådvildt. Hun er på vildspor i sin sikkerhed. Hun kan ikke fortælle dem noget.

3. del Træblæsere

Kapitel 1 Moster

Siss spekulerer over, hvorfor folk ikke taler om Unn, når hun nu alligevel ikke er alene om at huske hende. Moster kalder Siss til sig engang hun går forbi huset. Hun har solgt huset, fordi hun ikke tror Unn kommer tilbage. Hun skal rejse i morgen, så slipper Siss vel for flere spørgsmål? Moster ville ellers have opsøgt hende i aften. Moster vil gerne have Siss med på en sidste tur rundt i området. Siss går først hjem og får lov – forældrene er bare glade, hvis hun foretager sig noget. Moster har pakket sammen og Unns værelse er helt ryddet. Det gør Siss utryg.

De går turen – forår er på vej, det kan mærkes på luften og sneen. Moster har en anden grund til, at Siss skulle med på turen. Siss har haft det svært i vinteren – ”ja, på grund af et løfte!” siger Siss. Moster siger: ”Tak på familiens vegne, men du må ikke love så du ødelægger dig selv, og når det

efterhånden heller ikke har nogen mening. Der blev for mange spørgsmål og pres på dig. Doktoren satte en stopper for det i området og i skolen, så ingen skulle nævne Unn for Siss længere.” Det forklarer en hel del for Siss. ”Nu kan du høre det, hvor det er over, vi vil ikke vente længere.” Folk har ikke glemt, de har hjulpet Moster meget. Hun burde takke dem alle, men det er ikke hende.

Siss sammenligner, hvor meget hun går og snakker med Moster i forhold til med sine egne forældre.

Moster prøver at fortælle, at Unn ikke kommer tilbage – det er over. Hun ved det.

Siss er løst fra løftet, når den anden part er væk. Hun skal gå tilbage til alt, hvad hun havde før. Hun gør også sin familie ondt. Siss er lidt i tvivl, om Moster kan løse hende. Moster insisterer.

Første hus på vejen tilbage er Siss's hus, men hun vil følge Moster hjem først. Moster regner med, at Siss vil fortælle om deres farvel/takkerunde til alle de andre. De siger farvel og Siss vender hjemad. Hun er ikke mørkerød nu og det er som om træblæsere dukker op i vejsiderne.

Kapitel 2 Som dråben og kvisten

Ganske stille skal hun vende tilbage til de andre – som dråben og kvisten om dagen ved tøtiden. Siss får et bedre forhold til moderen og kan nu endda gå ærinder for hende. Hvordan ved de det med løftet? Hun overhales på vejen af en dreng fra nabolaget. Han fortæller, at elven bryder op nu (så nogen må have været ud og lede endnu). Det store is-slot står endnu. Siss vil ikke se det på afstand. Drengen siger, der er ikke mere at stille op. ”Det skal **Du** tænke på nu. Du med smilehullerne!” Hun bliver rød i hovedet og ser borte. Han skal hjem og skifte sit våde tøj. Han bor den modsatte vej. Han virker stor, nærmest en voksen mand.

Hun bliver glad, fordi en dreng sagde det med smilehullerne til hende. Der går træblæsere ved siden af vejen. Siss kommer alt for tidligt hjem. Mor kan se, der er sket noget.

Kapitel 3 Slottet lukker

Slottet begynder at lyse med lyn fra sprækkerne og de bristede sale. Slottet skal falde. Solen bliver varmere. Vandstanden i elven stiger også. Væggene står tilbage og begynder at smelte.

Slottet skifter farve fra grønt til hvidt. Salene damper til, overfladen går i opløsning. Is-slottet er det eneste hvidt tilbage i et brunt landskab.

Kapitel 4 Smeltende is

Siss beslutter sig til at tage ud til fossen igen. Hun begynder at tro på, at det var en synsforstyrrelse sidste gang hun var der. Drengen havde fortalt hende – flommen er stærk, slottet er hvidt. Det går

snart med vandet. Is-slottet vil blive knust – hun bør tage derud. Isen på søen slår revner. Slottet er ikke væk endnu. Der vil komme mere vand, når isen i bjergene smelter.

I skolen går Siss fortsat for sig selv. Pigerne sender hende sedler og drengen med støvlen fortæller hende: ” Det er ikke som før endnu”. Hun tror, drengen er sendt af pigerne, men det var hans egen idé.

Det giver Siss et skub og hun foreslår selv en lørdag i skolen, at de skal ud og se is-slottet igen, inden det forsvinder. Klassen tror næsten ikke på hende, men går med på idéen.

På hjemvejen går Siss stille og roligt midt i børneflokket.

Kapitel 5 En åben rude

Siss kan ikke sove lørdag aften – hun er spændt på turen til fossen. Vinduet i hendes værelse blæser op i natten – hun er bange, men vil ikke kalde på forældrene. Lad dem forblive glade! Luften strømmer ind. Hun tænker, i morgen er min sidste dag, noget vil ske ved fossen. Hun har lokket dem alle sammen med, men noget vil gå galt ved is-slottet i morgen. Hun fantaserer om, at is-slottet kolliderer, mens alle børnene kravler rundt på det. Hun kan ikke lukke vinduet med den kolde luft, heller ej vende ryggen til eller slukke lampen.

Kapitel 6 Træblæsere

Siss tager af sted tidligt om morgenen for at mødes med de andre. ”Min sidste dag? VRØVL!” Nu er det morgen og hun tænker anderledes. Der er vand overalt nu – søen er optøet. Storelven kan høres i baggrunden. Alt er borte og nyt. Det er som om, lavmælte træblæsere er kommet og fortryller.

Siss vil gerne være den første til at ankomme, men den ny anfører pige er allerede mødt op. Pigen vil gerne være gode venner med Siss, men skal lige fortælle hende, hvordan vinteren har været for dem alle, som om Siss var imod dem. Hun havde stået alene ligesom hende den anden. Siss vil ikke høre tale om Unn. Pigen siger undskyld. Siss vil vise dem noget ved is-slottet men kan ikke fortælle hvad. De skal med. De to piger kan mærke, at de drages mod hinanden. Vil de se hinanden sammen i et spejl? Det bliver pludseligt mørkt. Men du må ikke komme til mig og jeg ikke til dig – ellers bliver det lige som før! Anførerpigens griber hende: ”Bliv nu ikke borte igen! Vi er med dig” Siss bliver lykkelig og pigerne er begge glade for deres snak alene.

Resten af flokken dukker op og Siss får ikke chancen for at mødes med dem enkeltvis, som hun havde håbet på. De drager af sted. Anførerpigens bare med i flokken, og Siss går side om side med drengen som hjælp hende engang. De andre flokkes gerne om Siss, mens de går gennem skoven. Dette er en mindeværdig dag for Siss, forstår de alle. Siss vil til is-slottet, så de skal med lige som en højtid.

De kommer op over åsen og kan se fossen i det fjerne. Den står der endnu, hvidt og omringet af den mørke forårsjord. Mens de går, kan Siss mærke ”Nu går jeg tilbage til de andre.” De spørger hende igen om de skal vende om, men nej de følges alle lykkeligt ad mod fossen. De skal over en bakke, og lederdrengen holder hende i hånden og hjælper hende.

De ankommer til foden af is-slottet. De går alle tæt på og får vandstøvet på tøjet, som blæses op fra midten. De er alle meget betagede af synet og larmen. Siss mindes sørgesangen fra mændene her den første nat. Snart er slottet væk og alting vil blive som før. De spiser alle sammen og så begynder de at klatre op på isen, som nu ikke længere er gennemsigtig. Siss prøver at advare dem om, at det er farligt, men hun kan ikke høres. Også Siss går ud på isen. Alle er højstemte, de voksne ville aldrig have givet lov. Der lyder et smæld, isen brister et sted – det første varsel om døden. Alle klatrer hurtigt i land, også Siss, men det minder hende meget om drømmen i nat. Der sker ikke mere, så de står og ser på is-slottet. De ser kun eventyret, ikke et tomt rum, som ikke kan fyldes.

Siss trækker sig lidt til en side, men bestemmer sig for at gå til dem nu og ikke fra dem. Hun tænker på, hvordan de andre har behandlet hende i dag. Hun må prøve at være anderledes, når de kommer.

Is-slottet forsvinder ikke, men her er alt slut i dag. I dag går hun for alvor fra det, hun har lovet. Det er Mosterens skyld – hun vil skrive til hende. Flokken kommer ikke hen til hende, men anfører-pigen og –drengen kommer gennem krattet til hende. Siss rejser sig, en smule varm i hovedet: Der kommer de begge to!

Kapitel 7 Slottet falder

Is-slottet styrter midt om natten uden vidner. Slottet går i fossen med hemmeligheder og alt. Det brager højt, når isen slipper klipperne. Alt brister under vandpresset og styrter i hvidt skum fra fossen. Blokkene slår mod hinanden og går i stykker. Vandet med isen vælter ned mellem bjergsiderne og stumperne rider af sted. Hele slottet er væk fra jordens overflade, efterladende skader på bredden efter sig. Masserne når ned til den nederste sø, breder sig uden nogen ser det.

Den sprængte is flyder, driver, smelter og findes ikke mere!

Disse notater er baserede på den danske udgave af bogen og er beregnet til at give en baggrund til de tekstuddrag, som er udvalgt til oplæsning til Skumringstimen i november 2013, som afholdes af Foreningen NORDEN i hele Norden i samarbejde med de lokale biblioteker. De må gerne gives til den, som skal læse op i de enkelte NORDEN-afdelinger og andre interesserede, evt. ved henvisning til en pdf-fil på Foreningen NORDENs danske hjemmeside.

Tom Warren, Foreningen NORDEN, Midtfyns afdeling.

Juli 2013